

Handling 2026 nr 25

Yttrande över motion av Zagros Hama (M) om att inrätta en enhet specialiserad på att effektivisera i Göteborgs Stad

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Den av Zagros Hama väckta motionen avslås.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Axel Josefson (M) yrkade bifall till yrkande från M den 28 januari 2026.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från SD den 1 december 2025.

Tjänstgörande ordföranden Daniel Bernmar (V) yrkade att motionen skulle avstyrkas.

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att avstyrka motionen.

Göteborg den 28 januari 2026

Göteborgs kommunstyrelse

Daniel Bernmar

Lina Isaksson

Yrkande

M

2026-01-28

Ärende 34

Yrkande angående Motion av Zagros Hama (M) om att inrätta en enhet specialiserad på att effektivisera i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige;

- Bifalla motionen.

Yrkandet

I tjänsteutlåtandet lyfts att det ställs krav på effektivitet i den befintliga styrningen. Kraven framgår i flera av de styrande dokument som reglerar nämnders och styrelser grunduppdrag, däribland i reglemente, ägardirektiv samt riktlinjer och regler för styrning, uppföljning och kontroll. Av styrningen framgår bland annat att nämnder och bolagsstyrelser ska bedriva verksamheten med fokus på kvalitet, effektivitet och god ekonomisk hushållning samt kontinuerligt utveckla arbetssätt för att skapa större nytta för dem verksamheten riktar sig till.

Trots detta har vi under lång tid kunnat uppleva otaliga exempel där stadens styrning varken har varit effektiv eller med god ekonomisk hushållning. Linbanan, halvön vid Masthugget, Skeppsbron & kommande G/C-bron bland annat som exempel när det gäller infrastruktur – vilket oftast är enklast att peka på. Men staden har också ett oproportionerligt antal kommunikatörer, en äldreomsorg som är en av de ”dyraste” i Sverige & förvaltningar som köper in inventarier de inte behöver. Det finns således många områden där vi som stad hade kunnat varit betydligt mer effektiva och på så vis också hanterat göteborgarnas skattemedel mer varsamt.

Vi står fast vid att Göteborg stad ska inrätta en fristående, centralt placerad granskningsfunktion med särskilt uppdrag att identifiera, synliggöra och föreslå åtgärder mot slöseri i stadens verksamheter. Det räcker att ett av exemplen ovan hade hanterats bättre eller stoppats så hade enheten finansierat sig själv under lång tid framöver. Enheten ska ha mandat att granska kostnader, investeringar och projekt. Stadens förvaltningar och bolag ska vara skyldiga att samarbeta med enheten och tillhandahålla nödvändig information. Enheten ska ha rapporteringsskyldighet och årligen rapportera genomförda granskningar direkt till politiken genom kommunfullmäktige, relevant nämnd eller styrelse.

Vi kan också konstatera att remissinstanserna som användes till tidigare inkomna motionen gällande inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd (SLK-2025-00191) också används här. Dessa är grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd samt äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Vi anser att det finns betydligt

fler nämnder som borde vara tillfrågade i detta, och där framför allt kostnader skenat iväg i många projekt under lång tid.

Yrkande angående – Motion av Zagros Hama (M) om att inrätta en enhet specialiserad på att effektivisera i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder initiera en pilotstudie i liten skala för att stärka efterlevnaden av effektiviseringskraven i stadens styrdokument.

- Syftet är att genom ett pilotinriktat arbetssätt pröva hur staden effektivt kan förebygga och hantera ineffektiv resursanvändning. Pilotstudien ska utgå från verksamheter och projekt där brister tidigare påtalats, stödja tidig upptäckt och rapportering av risker samt ta tillvara nationella initiativ för ökad effektivitet.

Yrkandet

Göteborgs Stad har redan etablerade krav på effektivitet, hög kvalitet och god ekonomisk hushållning. Trots detta har omfattande kostnadsavvikelser och bristande kontroll återkommande konstaterats i samband med stora projekt, såsom Konstmuseet, den konstgjorda halvön, utfyllnad av Lundbyhamnen samt Gång- och cykelbron. Flera projekt har drabbats av långsam kostnadsdrivande framdrift, andra har lett till betydande förgäveskostnader och ineffektiv resursanvändning.

En central utmaning är att staden idag saknar en enhetlig och praktiskt inriktad funktion som fokuserar enbart på att förebygga, identifiera och åtgärda resursineffektivitet i ett tidigt skede. Det finns därför ett behov av en strukturerad metodik som systematiskt kan säkerställa att projekt och verksamheter genomförs med optimal resursanvändning, utan att skapa onödigt byråkratiska eller omfattande nya strukturer innan nyttan är tydligt bevisad.

Den föreslagna pilotstudien syftar till att utveckla en sådan modell för systematiskt effektiviseringsarbete inom ramen för befintlig styrning. Genom att utgå från erfarenheter av tidigare brister, analysera var resursläckage uppstått och ta lärdom av nationella initiativ för effektivisering kan staden successivt etablera en modell som fungerar i praktiken. Pilotstudien ska arbeta i liten skala initialt, med fokus på tidiga insatser, för att säkerställa både genomförbarhet och nytta innan eventuell fullskalig implementering.

Genom detta arbete kan Göteborgs Stad på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt säkerställa att skattemedel används så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Målet är att skapa tydliga och mätbara resultat som direkt gagnar stadens invånare, stärker förtroendet för offentlig förvaltning och bidrar till att framtida projekt genomförs med hög kvalitet, i tid och inom budget.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-11-13

Ärendenummer SLK-2025-00942

Handläggare

Alberita Olluri

Telefon: 031-368 01 82

E-post: alberita.olluri@stadshuset.goteborg.se

Motion av Zagros Hama (M) om att inrätta en enhet specialiserad på att effektivisera i Göteborgs Stad

Motionen

Zagros Hama (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att inrätta en fristående och oberoende enhet med fokus på att effektivisera verksamheter inom Göteborgs Stad och att identifiera och motverka slöseri.

Motionären beskriver att det har rapporterats om slöseri med offentliga medel i staden. Vidare menar motionären att befintliga kontrollfunktioner såsom internrevision, förtroendevalda revisorer och stadsledningskontoret har viktiga roller, men att dessa verksamheter inte har som främsta fokus att identifiera och synliggöra resursslöseri.

Motionären föreslår därför att Göteborgs Stad ska inrätta en fristående, centralt placerad granskningsfunktion med särskilt uppdrag att identifiera, synliggöra och föreslå åtgärder mot slöseri i stadens verksamheter. Enheten föreslås ha mandat att granska kostnader, investeringar och projekt. Förvaltningar och bolag ska vara skyldiga att samarbeta med enheten och tillhandahålla nödvändig information. Vidare föreslår motionären att enheten ska ha rapporteringsskyldighet och årligen rapportera genomförda granskningar till kommunfullmäktige, relevant nämnd eller styrelse. Motionären föreslår också att det etableras ett visselblåsarsystem som garanterar anonymitet och skydd för den som vill rapportera slöseri.

Bedömning ur ekonomisk och social dimension

Det är konstaterat att Sveriges kommuner står inför växande välfärdsutmaningar. Demografiska förändringar, kompetensbrist och ett pressat ekonomiskt läge ställer krav på att skattemedel används effektivt. Motionärens förslag syftar till att motverka slöseri med skattemedel och därigenom effektivisera stadens verksamheter.

En särskild enhet för att effektivisera verksamheten kan på sikt ge ökad nytta för stadens invånare. Att motverka slöseri och frigöra resurser till kärnverksamheten kan leda till att välfärd levereras med hög kvalitet som möter invånarnas behov och därigenom stärker tillit till samhällets funktioner. Det finns däremot en risk att enheten medför kostnader och ökad administration och därigenom tränger undan kärnuppdraget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Stadsledningskontorets överväganden

Zagros Hama (M) har inkommit med en motion om att inrätta en enhet för att effektivisera Göteborgs Stad. Stadsledningskontoret ser att det finns likheter med den tidigare inkomna motionen om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd (SLK-2025-00191) som ligger för behandling i kommunfullmäktige 2025-11-27. Stadsledningskontoret har i detta ärende därför beaktat remissvaren som lämnades av grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd samt äldre samt vård- och omsorgsnämnden på motionen om effektiviseringspolitiskt råd. Stadsledningskontoret har inte remitterat motionen då förslagen i första hand bedöms påverka den centrala organisationen.

Remissinstanserna till motionen om effektiviseringsråd framhåller att en särskild enhet för effektivisering av stadens arbete potentiellt kan bidra med kunskapsunderlag och övergripande analyser som spänner över flera nämnder. För att detta ska ge nytta ser remissinstanserna vikten av djupgående analyser som genererar användbara lösningar utifrån verksamhetens förutsättningar. En analys av verksamhetens effektivitet kräver inblick i och kunskap om den verksamhet som bedrivs. Risken finns annars att en extern funktion, utan kännedom och kunskap om verksamheten ger felaktiga eller ineffektiva förslag. Ytterligare risk med införande av en särskild fristående funktion är att det uppstår nya parallella processer i redan etablerade arbetssätt. Parallella processer kan leda till otydlig ansvarsfördelning samt ökad administration, exempelvis genom att förvaltningar och bolag ska tillhandahålla information till enheten.

Visselblåsarsystem – hantering av integritetskänsliga uppgifter och bedömning av allmänintresse

Avseende motionärens förslag om att etablera ett visselblåsarsystem som garanterar anonymitet och skydd för den som vill rapportera slöseri finns det vissa rättsliga begränsningar enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Lagen sätter ramarna för vem som kan rapportera, vilka typer av missförhållanden som får rapporteras samt vilket skydd som gäller för visselblåsaren.

Av propositionen till visselblåsarlagen (Prop. 2020/21:193) framgår att lagens bestämmelser endast gäller för verksamheter som enligt lag är skyldiga att inrätta rapporteringskanaler. Frivilligt inrättade rapporteringskanaler omfattas inte av lagens bestämmelser om sekretess eller skydd mot repressalier. Vidare framgår även att frivilligt inrättade rapporteringskanaler behöver vara förenliga med dataskyddsförordningen.

Visselblåsarlagen omfattar bland annat rapportering om brott, överträdelse av EU-rätt och andra missförhållanden som allmänheten har ett intresse av att bli upplyst om. Dessa frågor är ofta reglerade i lag genom straffrättsliga bestämmelser eller formella regler. Slöseri med skattemedel kan omfattas av visselblåsarskyddet om det är allvarligt nog att räknas som ett missförhållande av allmänintresse. Det kan exempelvis handla om upphandlingar och avtal som gynnar en leverantör på osakliga grunder eller systematiskt ineffektiv användning av skattemedel på ett oetiskt eller osakligt sätt. I dessa fall utreder stadens befintliga visselblåsarfunktion frågan vidare.

Stadens befintliga visselblåsarfunktion hanterar således redan missförhållanden som faller inom visselblåsarlagens tillämpningsområde. Att inrätta en kanal för rapportering av slöseri som ligger utanför lagens tillämpningsområde innebär att lagens skydd för personer som rapporterar om missförhållanden inte blir tillämpningsbara.

Effektivitetskrav i befintlig styrning

Det ställs krav på effektivitet i den befintliga styrningen. Kraven framgår i flera av de styrande dokument som reglerar nämnders och styrelser grunduppdrag, däribland i reglemente, ägardirektiv samt riktlinjer och regler för styrning, uppföljning och kontroll.

Av styrningen framgår bland annat att nämnder och bolagsstyrelser ska bedriva verksamheten med fokus på kvalitet, effektivitet och god ekonomisk hushållning samt kontinuerligt utveckla arbetssätt för att skapa större nytta för den verksamheten riktar sig till. Vidare ska respektive nämnd och styrelse årligen utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll i syfte att förbättra effektiviteten. Resultatet av utvärderingen ska redovisas till kommunstyrelsen som en del i dess uppsiktsplikt.

Även kommunfullmäktiges budget för år 2026 tydliggör stadens inriktning att stärka effektivitet och kvalitet i verksamheten. Fokus ligger på att minska administrativa kostnader, effektivisera arbete som utförs inom Göteborgs Stad och förbättra styrning genom teknisk utveckling, digitalisering och utvecklade arbetsformer.

Stadsledningskontoret konstaterar att den övergripande politiska nivån kan styra och värdera vilka effektiviseringsåtgärder som ska prioriteras utifrån nämndernas och bolagsstyrelsernas underlag såsom delårs- och årsrapporter samt uppföljningar. En stärkt politisk styrning kan således göras inom befintlig styrning och genom tydligare krav på att nämnder och bolagsstyrelser redovisar sina förbättrings- och utvecklingsinsatser.

Vidare finns det exempel på initiativ som verkar för att stärka effektiviteten i kommunerna. Sveriges kommuner och regioner (SKR) arbetar för närvarande med att ta fram en ny modell för att bedöma kommuners förmåga att leverera en resurseffektiv och kvalitativ välfärd. Lansering av modellen planeras till år 2026. Statskontoret fick i maj 2025 i uppdrag från regeringen att analysera och föreslå regelförenklingar och försöksverksamheter för ökad effektivitet i kommunal verksamhet. Därutöver pågår statliga utredningar som syftar till att stärka stödet till kommunernas arbete med att utveckla en långsiktigt hållbar och effektiv verksamhet.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilaga som utgör beslutsunderlag

Motionen

Handling 2025 nr 172

Motion av Zagros Hama (M) om att inrätta en enhet specialiserad på att effektivisera i Göteborgs Stad

Göteborgs Stad är en av Sveriges största offentliga organisationer. Kommunen hanterar årligen flera miljarder av göteborgarnas skattepengar och har en komplex struktur bestående av ett stort antal förvaltningar, kommunala bolag och nämnder. Detta innebär ett stort ansvar – inte bara i fråga om att leverera högkvalitativa tjänster till invånarna – utan också att varje skattekrone används på ett effektivt, transparent och ändamålsenligt sätt.

Trots detta har det under lång tid rapporterats om slöseri med offentliga medel inom olika delar av staden. Det handlar om allt från överdimensionerade projekt, kostsamma upphandlingar och bristande uppföljning till oklara ansvarsstrukturer och ineffektiv intern styrning. Kritiken har ofta varit återkommande i både media och revisionsrapporter.

Samtidigt saknas det idag en oberoende instans med ett tydligt uppdrag att enbart granska och motverka slöseri. Existerande kontrollfunktioner – såsom internrevision, förtroendevalda revisorer och stadsledningskontoret – har viktiga roller, men är inte särskilt fokuserade på att identifiera och synliggöra resursslöseri i bred bemärkelse. Det finns därför ett behov av en kompletterande funktion som enbart har detta fokus.

För att möta detta behov föreslås att Göteborgs Stad inrättar en fristående, centralt placerad granskningsfunktion med särskilt uppdrag att identifiera, synliggöra och föreslå åtgärder mot slöseri i stadens verksamheter. Enheten ska ha mandat att på eget initiativ eller utifrån inkomna tips från medarbetare och allmänhet granska kostnader, investeringar och projekt. För att underlätta detta arbete bör ett visseblåsarsystem etableras som garanterar anonymitet och skydd för den som vill rapportera slöseri. Enheten ska arbeta proaktivt genom att analysera brister och föreslå konkreta förbättringar. Den ska vidare ha en tydlig rapporteringsskyldighet och varje år lämna en offentlig rapport till kommunfullmäktige eller relevant nämnd eller styrelse, med redovisning av genomförda granskningar, förbättringsområden och rekommendationer. Alla förvaltningar och kommunala bolag ska vara skyldiga att samarbeta med enheten och tillhandahålla nödvändig information.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar att inrätta en fristående och oberoende enhet med fokus på att effektivisera verksamheter inom Göteborgs Stad och att identifiera och motverka slöseri.

Zagros Hama (M)